

REFERAT Klima-, Miljø- og Planudvalget d. 06-05-2026

Mødedato Onsdag d. 06. maj 2026 kl. 09:00

Mødested Fælleden

Mødedeltagere Claus Leick, Torben Wallner, Claus Bloch, Morten Møller, Kristian Risager Larsen, Tommas Leth, Peter Kjær

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Galten Helhedsplan.....	4
Diffuse fosforkilder til Skanderborg Sø.....	7
Kommissorium for projekt Rene Søer i Skanderborg Kommune.....	11
Udviklingspolitik 2026-2029.....	12
Budget 2027-2030 - forslag til forandringer.....	14
Forskønnelse af Århusvej i Stilling.....	17
Status på vej og stistruktur til ny skole i Ry samt beslutning om mindre justeringer.....	20
Forslag til ny spildevandsplan for Skanderborg Kommune - udsendelse i høring.....	22
Tillæg 50 til Spildevandsplan 2016-2020, Gjesing.....	26
Udtalelse til Ankestyrelsen om mulig tilsynssag som følge af Skanderborg Kommunes manglende t	27
Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan Virring.....	30
Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan Virring.....	31
Lokalplan 1215 Tingskovtoften - endelig vedtagelse.....	32
Ændring af fjernvarmeforsyningsområde for Oddervej 29 og 31.....	35
Punkt fra udvalgsmedlem; Om lokalt handlingsrum vedr. husdyrbrug.....	37
Meddelelser.....	39
Evt.....	40
Underskriftsark; Godkendelse af beslutningsprotokol.....	41

Punkt 47: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-A00-81-21

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at godkende dagsordenen.

Fraværende:

Peter Kjær

Punkt 48: Galten Helhedsplan

01.00.05-G01-3-24

Resumé

Klima-, Miljø- og Planudvalget skal derfor på dette møde tage stilling til forslag om principper for afvikling af trafikken i Galten midtby og for indretning af torvet. Derudover skal udvalget drøfte det videre arbejde med borgerinddragelse. Sagen forelægges med henblik på drøftelse og stillingtagen forud for det kommende fællesmøde med Økonomi- og Erhvervsudvalget den 17. juni 2026.

Sagsfremstilling

Baggrund

Klima-, Miljø- og Planudvalget besluttede sammen med Økonomi- og Erhvervsudvalget, at det fortsatte arbejde med Helhedsplanen for Galten Midtby skulle tage afsæt i trafikscenarie 2,3 og cityforeningens, med følgende principper i fokus:

- at biltrafik i Søndergade fastholdes, men gaden fredeliggøres og hastigheden sænkes
- at cykelinfrastrukturen styrkes med særlig fokus på skoleruter og en cykelsti på tværs af Torvet
- at der er fokus på Torvets indretning, herunder at biltrafik fra øst til Torvet stoppes.

Det blev ligeledes besluttet i udvalgene, at oplæg til overordnet trafikflow i Galten efter nærmere bearbejdning i Klima-, Miljø- og Planudvalget drøftes på et kommende fællesmøde for Klima-, Miljø- og Planudvalget og Økonomi- og Erhvervsudvalget. Dette fællesmøde er planlagt til afholdelse den 17. juni 2026.

Derudover besluttede udvalgene, at administrationen skulle afsøge muligheden for at ansøge om puljemidlerne til fysisk omstilling til levende og bæredygtige bymidter.

Administrationen har på den baggrund udarbejdet vedhæftede hovedgreb for indretningen af Galten Midtby, herunder trafikafviklingen og torvet. Hovedgrebene er udarbejdet med afsæt i Helhedsplanens overordnede vision og fire hovedgreb, som udvalget vedtog august 2025:

- en tryk midtby til fods og på cykler
- en grøn midtby, der binder byen sammen
- en midtby som hverdagsknudepunkt
- samt en fælles midtby, der styrker forudsætningerne for byliv.

Principper for trafikafvikling

Principper for trafikafvikling og sikre skoleruter er udarbejdet ud fra scenarie 2, 3 og Cityforeningens forslag.

Hovedgreb 1 i bilaget på side 7 visualiserer forslaget til indretningen af cykelstinet og trafikafviklingen:

- Trykke skoleveje sikres ved at etablere en cykelsti langs med Søndergade som sammen med cykelstien igennem Torvet fører de bløde trafikanter igennem midtbyen fra nord til syd.
- Der skal etableres en sikker overgang for cyklister henover Elværksvej.
- Den vestlige del af Galten kobles på en cykelstiforbindelse syd for Vestergade og igennem Bytoften.
- Der skal etableres en sikker krydsning hvor Søndergade og Røddikevej mødes.
- Cykelstien langs med Gammel Mose kobles på en cykelsti langs med Søndergade.
- Der skal etableres en sikker krydsning over Søringen i fremtiden.
- Den primære biltrafikvej i Galten er Søringen. Søndergade fredeliggøres med en ensretning fra syd til nord.
- Sekundære veje igennem Galten for biltrafikken er Elværksvej, Vestergade og sydlige del af Søndergade som også i dag bedst rummer biltrafikken.

Hovedgreb for indretning af torvet

Helhedsplanen er den langsigtede strategiske retning for Galten Midtby og det, vi arbejder mod over tid. Den konkrete realisering sker i skridt, hvor det første er forskønnelse af bymidten inden for den afsatte budgetramme. Efterfølgende kan yderligere deletaper og enkeltprojekter realiseres over tid, drevet af både kommune og byens egne aktører.

På baggrund af helhedsplanen foreslås følgende som første realiseringskridt:

- Lukning for vejadgang fra Elværksvej til Torvet
- Reducering af parkeringspladser på Torvet fra 35 til 19 pladser
- Ny parkeringskapacitet etableres på Nytorv som kompensation
- Ensretning af Søndergade med kørsel fra syd til nord
- Etablering af cykelsti gennem Torvet som en del af en ny primær cykelrute igennem bymidten
- Etablering af trafiksikker overkørsel fra Torvet henover Elværksvej.

Torvet indrettes i zoner, så pladsen kan bruges af flere og til mere. I hverdagen kombineres parkering med aktivitetsrum, og ved større arrangementer som torvedage og loppemarkeder kan bilerne vige for bylivet. Parkeringsarealerne kan ved større arrangementer som torvedage og loppemarkeder frigøres til byliv. Derudover rummer forslaget en zone dedikeret til byens unge og til fællesskabsdrevne aktiviteter, hvor der over tid kan skabes rammer for kreative, sociale og kulturelle mødesteder for flere målgrupper. Langs den nye cykel- og stiforbindelse over Torvet plantes træer og bede, der skaber opholdsrum og binder midtbyen til det omgivende landskab.

Borgerinddragelse og næste skridt

Udvalget skal drøfte den fremtidige borgerinddragelse. Administrationen foreslår at inddrage borgerne til kvalificering af forslagene, selvom de endnu ikke er politisk vedtaget, idet denne kvalificering kan bibringe vigtige indsigter, inden endelige beslutninger træffes. Administrationen vil naturligvis tydeliggøre at der er tale om forslag, der ikke er færdigbehandlede politisk.

Administrationen foreslår at deltage i Byfesten i Galten den 15. maj 2026 med det formål at få borgernes kvalificering af de forslag, der arbejdes på nu. Borgernes kvalificering vil kunne indgå i drøftelserne på det fælles temamøde mellem Økonomi- og Erhvervsudvalget og Klima-, Miljø- og Planudvalget den 17. juni. Erfaringerne fra deltagelsen i byfesten i 2025 viste, at dette format er velegnet til at nå bredt ud og inddrage borgere, der ikke deltager i traditionelle planprocesser.

Administrationen afholder derudover et særskilt interessentmøde med foreninger og erhvervsliv den 7. maj 2026, med det formål at få interessenternes kvalificering af de nuværende forslag.

Puljemidler

Fristen for puljemidlerne til fysisk omstilling til levende og bæredygtige bymidter er udløbet. Det var ikke muligt at ansøge denne pulje til Galten Midtby, da et af kriterierne var, at der allerede skulle foreligge en bystrategi for midtbyen, og det kunne ikke nås.

Nyt slidlag på Nytorv

Klima-, Miljø- og Planudvalget efterlyste på sit møde den 8. april 2026 et overslag over udgifterne til forbedring af parkeringspladsen på Nytorv i forbindelse med Galten Midtby-helhedsplanen. Administrationen anslår, at et nyt slidlag inkl. markering samt mindre kantstensarbejder på Nytorv, vil koste ca. 500.000 kr.

Lasse Palm fra Grandville præsenterer oplægget på mødet i Klima-, Miljø- og Planudvalget.

Økonomi

I budgetaftalen for 2024-2027 er afsat 5 mio. kr. til forskønnelse af Galten Midtby. Ud over de afsatte 5 mio. kr. råder kommunen over 1,2 mio. kr. i områdefornyelsesmidler, som kan bringes i anvendelse, hvis der udarbejdes et områdefornyelsesprogram for Galten Midtby. De samlede midler udgør dermed 6,2 mio. kr., hvilket giver et større råderum i forhold til valg af kvalitetsniveau og realiseringsomfang. Hvis Byrådet ønsker et områdefornyelsesprogram, foreslår administrationen, at programmet udarbejdes med afsæt i de principper for indretning af midtbyen, som forelægges udvalget med denne sag.

Skanderborg Kommune får årligt tildelt midler fra den statslige udgiftsramme til fornyelse af bymidter. Midlerne kan søges som statsrefusion under ordningen for områdefornyelse. For at kunne ansøge om refusion skal Byrådet godkende et områdefornyelsesprogram. Der kan søges til midtbyområder i byer med mellem 4.000 og 20.000 indbyggere, og Galten Midtby opfylder dermed kriterierne. Det er muligt at søge om statslige midler for årene 2024-2027 inden for samme programperiode, hvilket giver mulighed for en samlet refusion på op til ca. 1,2 mio. kr.

De forventede statslige midler fordeler sig som følger:

- 2024: 231.728 kr. (frist for ansøgning: 16. marts 2026)
- 2025: 364.418 kr.
- 2026-2027: Forventeligt samlet ca. 600.000 kr.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at forslag til principper for indretning af trafikafvikling i Galten Midtby og for indretning af torvet fremsendes til fælles drøftelse mellem Klima-, Miljø- og Planudvalget og Økonomi- og Erhvervsudvalget den 17. juni 2026
- at oplæg til borgerinddragelse drøftes.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at forslag til principper for indretning af trafikafvikling i Galten Midtby og for indretning af torvet fremsendes til fælles drøftelse mellem Klima-, Miljø- og Planudvalget og Økonomi- og Erhvervsudvalget den 17. juni 2026, men således at der på mødet vises varianter på oplægget, herunder særligt mht spørgsmålet om ensretning eller dobbeltrettet kørsel på Søndergade.
- at godkende oplæg til borgerinddragelse.

Fraværende:

Peter Kjær

Bilag

Oplæg til KMPU 6. maj om Galten Helhedsplan

Punkt 49: Diffuse fosforkilder til Skanderborg Sø

09.00.00-A00-2-25

Resumé

Klima-, Miljø- og Planudvalget besluttede på møde den 2. december 2025 at igangsætte analyse for muligheder for at reducere diffuse fosforkilder til Skanderborg Sø. På mødet fremlægges resultatet af analysen med anbefalinger til mulige handlinger for at nedbringe fosforbelastningen til Skanderborg Sø.

Sagsfremstilling

Klima-, Miljø- og Planudvalget besluttede den 2. december 2025 at igangsætte arbejdet med en analyse af muligheder for at reducere diffuse fosforkilder til Skanderborg Sø som en del af et samlet beslutningsoplæg til forbedring af vandmiljøet i Skanderborg Kommunes søer. Udvalget besluttede samtidigt, at arbejdet skulle finansieres af afsatte midler til "Grøn omstilling og udmøntning af den grønne trepartsaftale" i Budget 2025-28.

På baggrund af udvalgets beslutning blev der indgået aftale med Aarhus Universitet om analysen.

Administrationen har den 27. april 2026 modtaget analysen, som fokuserer på at anvise muligheder for at reducere særligt diffust fosfortab fra risikoområder i oplandet til Skanderborg Sø. Analysen konkluderer, at det største bidrag med fosfor til Skanderborg Sø kommer fra diffust fosfortab. Fosfortabet stammer primært fra fem diffuse kilder: erosion, udvaskning til dræn, makroporetab til dræn, tab fra dyrket organisk jord og brinkerrosion.

Projektet beregner virkemidlernes effekt ved de angivne potentialer, og overslag over omkostningerne angives.

Den samlede fosfortilførsel til Skanderborg Sø er som gennemsnit over perioden 2015-2024 ca. 4.920 kg P, hvoraf det diffuse bidrag udgør ca. 3.800 kg fosfor (77 %). De mest betydende diffuse tabsveje for fosfors samlede diffuse tilførsel er:

- tab via makroporer til dræn (31 %)
- brinkerrosion og tab fra dyrket areal (22 %).
- organisk jord (23 %)

Vandområdeplanerne 2012-2027 angiver et indsatskrav for fosfor på 1.207 kg fosfor for at opnå god økologisk tilstand i Skanderborg Sø.

De virkemidler, der anvises i rapporten, som umiddelbart kan give de største fosforreduktioner, er træplantning på vandløbsbrinker (305 kg fosfor) og etablering af mini-vådområder (385 kg fosfor) ved udnyttelse af de maksimale potentialer, mens kvantificering af effekten af arbejde med sandfang, genslyngning af vandløb og fosfor-ådale udestår.

De kvantificerede potentialer er således på 690 kg fosfor, hvortil kommer de potentialer, der ikke kan kvantificeres uden yderligere data samt fra arbejdet med implementering af Omlægningsplanen.

Det betyder, at analysen kan anvise reduktionsmulighed for mindst 57 % af målet på 1.207 kg fosfor.

Der gives en række anbefalinger i rapporten til det videre arbejde, som er gengivet i nedenstående tabel:

Anbefaling	Beskrivelse	Ressourcebehov og mulighed for medfinansiering
1: Måleprogram	For at sikre en målrettet indsats bør der måles månedligt igennem et år i de mindre vandløb og nedstrøms særlige risikoområder	Prisoverslag til analyseprogram: 220.000 kr

	(pumpedrænede organiske jorde i Ringkloster Enge).	
2: Visuel kildeopsporing	Besigtigelse langs vandløb for at observere tegn på erosion på marker og af vandløbsbrinker.	Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver.
3: Tilretning af kommuneplanen.	Gennemgang af områder med risiko for fosfortab via makroporer til dræn for at undersøge muligheder for skovrejsning.	Statslig tilskudsordning til skovrejsning (op til 75.500 – 94.500 kr./ha), evt. Mulighed for medfinansiering fra vandværker.
4: Undersøgelse af mulige placeringer af sandfang	Identifikation af vandløbsstrækninger med stor sandvandring	Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver. Etablering af sandfang koster 33.000 – 76.000 kr
5: Undersøgelse af potentialet for at hæve vandløbsbunden ved udlægning af groft materiale,	Identifikation af over-dybe vandløb med forøget risiko for brinkerrosion	Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver. Pris for hævning af vandløbsbunden: 67 – 112 kr. pr. m vandløb.
6: Undersøgelse af muligheder for at etablere fosfor-ådale.	Udføres i et eller flere af omlægningsplanens områder, hvor vandløb temporært kan oversvømme de vandløbsnære arealer og derved aflejre fosfor	Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver. Etableringsomkostning: ca. 927.000 kr./km vandløb (dækkes af staten).

<p>7: Etablering af træer på vandløbsbrinkerne</p>	<p>Træer etableres på brinkerne som sikring mod brinkerrosion.</p> <p>Arbejdet igangsættes med en afdækning af interesse blandt lodsejere for etablering af træer på vandløbsbrinkerne</p>	<p>Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver.</p> <p>Kan ske i samarbejde med Landboforeningen Odder – Skanderborg.</p> <p>Pris: ca. 65.000 kr./km vandløb (en statslig støtteordning udrulles ultimo 2026).</p>
<p>8: Brede randzoner</p>	<p>Arbejdet igangsættes med at afdække interesse blandt lodsejere for etablering af brede randzoner nedenfor områder med erosionsrisiko.</p>	<p>Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver.</p> <p>Kan ske i samarbejde med Landboforeningen Odder – Skanderborg.</p> <p>Pris: ca. 2.000 kr./ha/år (produktionstab for landbrugeren).</p>
<p>9: Etablering af mini-vådområder</p>	<p>Der etableres mini-vådområder ved udledning af dræn for større landbrugsarealer.</p> <p>Arbejdet igangsættes med at afdække interesse blandt lodsejere.</p>	<p>Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver.</p> <p>Kan ske i samarbejde med Landboforeningen Odder – Skanderborg.</p> <p>Etableringsomkostning: ca. 610.000 kr. (pt. er der ikke støttemuligheder til etablering af anlæg i oplandet til Skanderborg Sø, men der forventes en statslig støtteordning målrettet anlæggenes evne til at fjerne fosfor, hvorved oplandet til Skanderborg Sø vil kunne komme i betragtning.</p>

10: Dialog med Naturstyrelsen om lavbundsprojektet Ringkloster.	Sikring af at de nyeste forskningsresultater om afværgeforanstaltninger (biomassehøst før vådlægning, fjernelse af fosforrig topjord, sandfilter) inddrages samt eventuelle måledata over aktuelt fosfortab fra området.	Kan gennemføres af administrationen eller alternativt eksterne rådgiver.
---	--	--

På mødet vil seniorforsker Hans Estrup Andersen fra Aarhus Universitet give udvalget en orientering om analysens resultater og komme med anbefalinger til, hvorledes Byrådet kan fortsætte arbejdet med at reducere fosfortilførelsen til Skanderborg Sø.

Administrationen råder p.t. ikke over ledige ressourcer, der kan følge op på rapportens forslag herunder varetage de beskrevne opgaver.

Økonomi

Omfanget af ressourcebehov forbundet med opfølgning på analysen vil være afhængig af politisk prioritering og forventninger til arbejdet med tilstanden i søerne i Skanderborg Kommune.

Et groft estimat på de samlede administrative opgaver for arbejdet med opfølgning på analysen for Skanderborg Sø udgør mindst 1/2 årsværk de kommende år. Administrationen råder som nævnt ovenfor p.t. ikke over ressourcer, der kan følge op på rapportens forslag herunder varetage de beskrevne opgaver.

De økonomiske udgifter til at igangsætte tiltag med etablering af et måleprogram, etablering af f.eks. 3 sandfang og evt. hævning af vandløbsbund, vurderes at være ca. 600.000 kr.

Som det fremgår af ovenstående tabel vil en del af tiltagene kunne opnå ekstern finansiering. Ressourceanvendelsen vil stige, hvis der ønskes indsats på andre søer også.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning
- at forventninger til opfølgning drøftes.

Beslutning

Materiale fremvist på mødet er vedlagt som bilag.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at der til næste møde udarbejdes et forandringsforslag med alternative forslag til scenarier og en økonomisk ramme til Klima-, Miljø- og Planudvalgets videre disponering til reduktion af fosfortilførelsen til Skanderborg Sø.

Bilag

Rapport_fosforanalyse_Skanderborg Sø_27_april_2026

Oplæg om Skanderborg Sø 6 maj 2026.pptx

Punkt 50: Kommissorium for projekt Rene Søer i Skanderborg Kommune

09.00.00-A00-2-25

Resumé

Med denne sag skal Klima-, Miljø- og Planudvalget behandle udkast til kommissorium for arbejdet med at forbedre tilstanden i søerne i Skanderborg Kommune. Det er tidligere behandlet den 4. marts 2026, hvor udvalget vedtog at genoptage det, når der foreligger rapport fra Aarhus Universitet.

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede på møde den 24. september 2025, at Klima-, Miljø- og Planudvalget skulle udarbejde forslag til et kommissorium for det videre arbejde med fosforreduktion i søerne, herunder også Skanderborg Sø.

Formålet med kommissoriet er at beskrive det arbejde, der skal til for at danne et beslutningsgrundlag, som kan give Byrådet tilstrækkelig viden til at kunne træffe politiske beslutninger om konkrete indsatser samt implementering og finansiering heraf.

Klima-, Miljø- og Planudvalget behandlede den 2. december 2025 et forslag til indholdet i et kommissorium og besluttede, at administrationen arbejdede videre med et udkast på den baggrund.

Udvalget besluttede, at kommissoriet skal indeholde følgende:

- Baggrund for arbejdet
- Udkomme af arbejdet
- Organisering
- Tids- og procesplan
- Økonomi
- Forventninger til borgerinddragelse.

Administrationen har på den baggrund udarbejdet et udkast til kommissorium, som fremlægges for udvalget. Se vedlagte.

Dialog og høring

-

Forudgående beslutninger

Beslutning den 4. marts 2026, pkt. 31:

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at behandlingen af forslag til kommissorium genoptages på et af de kommende møder, når rapporten fra Aarhus Universitet vedr. Skanderborg sø foreligger.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at forslag til kommissorium godkendes.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at genoptage sagen, når Budgettet for 2027-30 foreligger.

Bilag

Udkast til Kommissorium for projekt Rene Søer

Punkt 51: Udviklingspolitik 2026-2029

00.01.00-A00-33-25

Resumé

Med denne sag skal Klima-, Miljø og Planudvalget drøfte centrale målsætninger og indikatorer for udviklingspolitik 2026-2029.

Sagsfremstilling

På temamødet den 29. april drøfter det samlede byråd et udkast til indhold i en kommende udviklingspolitik på bagkant af input fra fagudvalgene, og lægger op til udvalgenes fortsatte drøftelser i maj-møderne. Sagsfremstillingen nedenfor er derfor med forbehold for drøftelsen på temamødet.

Arbejdet med Udviklingspolitik 2026-2029 blev igangsat i februar, hvor Byrådet havde et fælles introseminar i Horsens. På introseminaret var der enighed om følgende overordnede pejlemærke for det viderearbejde med udviklingspolitik 2026-2029:

- Visionen ”Mennesker Møder Mennesker i Danmarks Smukkeste Kommune” skal fortsat være det overordnede pejlemærke for Byrådets arbejde de kommende år.
- Udviklingspolitik 2026-2029 skal bygge videre på det eksisterende fundament, dvs. bestå af fire strategiske spor.
- Udviklingspolitik 2026-2029 skal vise Byrådets ambitioner udadtil
- Byrådet ønsker med udviklingspolitikken 2026-2029 at arbejde med strategiske målsætninger på både kort og langt sigt. Dette skal sikre, at udviklingspolitikken både leverer politiske resultater på en 4-årig bane, samtidig med at den er ambitiøs og fastholder et mere langsigtet udviklingsperspektiv.
- Udvalgene arbejder sideløbende med udviklingspolitikken med politikkontrol og politikformulering med Byrådets øvrige (fag-)politikker.

Fagudvalgene drøftede i april, hvilke særlige indsatsområder udviklingspolitikken skal fokusere på. Skitsen til udviklingspolitik 2026-2029 er på bagkant af disse drøftelser justeret og består nu af visionen "Mennesker Møder Mennesker" og fire strategiske spor:

- Udvikling i hele kommunen
- Muligheder for alle - vores stærke udgangspunkt forpligter
- Det gode liv i fællesskabet
- Grønnere og smukkere

Et foreløbigt udkast, udarbejdet på baggrund af de forudgående drøftelser, både i det samlede byråd og de enkelte fagudvalg, er emnet for Byrådets temamøde den 29. april 2026. Temamødet lægger således også op til udvalgenes fortsatte drøftelser på udvalgmøderne i maj.

Det videre arbejde

På mødet i maj arbejder udvalgene med at formulere konkrete indikatorer på kort og lang sigt, som kan bruges til at følge den politiske udvikling af de respektive målsætninger. I drøftelserne skal der også tages højde for drøftelserne på temamødet den 29. april.

Bilaget med det foreløbige udkast til en rammesættende indledning og indhold i de fire strategiske spor, herunder målsætninger, er vedhæftet.

Efter Byrådets temamøde onsdag den 29. april er der udarbejdet supplerende slides, som udvalgene kan anvende i drøftelsen af mulige indikatorer for, hvordan man politisk vil kunne følge en udvikling på de valgte målsætninger. Det er også muligt at nogle af de nuværende 12 'målsætnings-dotter', kan udgå. Derudover har de relevante fagchefer overvejet, hvilke indikatorer det kan give mening at bringe i spil for de respektive udvalg.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Udvikling, Kultur og Erhverv indstiller,

- at forslag til indikatorer for udviklingspolitikens målsætninger drøftes.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- følgende input til målsætninger i udviklingspolitikken:
  - - mere rekreativ natur tæt på
    - flere arealer med øget biodiversitet
    - Lettere adgang til kollektiv trafik/samkørsel særligt i landsbyerne.

Bilag

Slides til udvalgs møder 6. maj

Opsamling fra introseminar og udvalgsformandsmøde_opdateret 23. april.docx

Punkt 52: Budget 2027-2030 - forslag til forandringer

00.30.10-S55-4-26

Resumé

Med denne sag skal Klima-, Miljø- og Planudvalget arbejde videre med forslag til Budget 2027-2030. Sagen drøftes igen på udvalgsrådet den 3. juni. Derefter afleveres Klima-, Miljø- og Planudvalgets forandringsforslag til den samlede budgetproces til Byrådet.

Sagsfremstilling

Budgetdrøftelserne ligger i forlængelse af udvalgets drøftelser på april-møderne.

Udvalgenes budgetdrøftelser

På Klima-, Miljø- og Planudvalgets møde 6. maj skal udvalget beslutte, om der skal udarbejdes yderligere forslag til forandringer på drift og anlæg til udvalgets videre budgetarbejde og prioritering. Forandringsforslagene kan udspringe af:

1. Input fra borgere og foreninger via budgetpostkassen (bilag 1)
2. Klima-, Miljø- og Planudvalgets politikkontrol og andre ønsker fra udvalget på driftsområdet
3. Klima-, Miljø- og Planudvalgets politikkontrol og andre ønsker fra udvalget på anlægsområdet

Udvalget skal endvidere behandle øvrige punkter, som er relevante for budgetprocessen i udvalget.

Det samlede budgetmateriale afleveres til Byrådet efter mødet i juni. På mødet i juni skal udvalget tage stilling til, hvilke forandringsforslag på drift og anlæg, der skal sendes videre til den samlede budgetproces samt foretage en prioritering af forslagene. På anlægsområdet skal udvalget endvidere tage stilling til, hvorvidt der skal peges på omprioritering af eksisterende anlæg til fordel for nye anlæg.

1. Input fra borgere og foreninger via budgetpostkassen

Budgetpostkassen blev tømt den 24. april 2026. Ved fristens udløb var der på Klima-, Miljø- og Planudvalgets område kommet følgende forslag:

- Nyindretning af den tidligere "coronaparkering" ved Sølund (grundejerforeningen Søbyen)
- Etablering af asfaltsti med belysning og vintertjeneste fra Lyngfeldgaard til Horsegaard (grundejerforeningen Lyngfeldgaard)
- Projekt Borberggade (Bestyrelse og beboerforening)
- Byrum, parkering og vejbelæggninger i Ry (Ry+)

Alle input kan læses i bilag 1, som er vedhæftet dagsordenspunktet.

2. Klima-, Miljø- og Planudvalgets politikkontrol og andre ønsker fra udvalget vedr. drift

Fagudvalgene er politikformulerende og politikkontrollerende inden for deres respektive fagområder. Udvalgene kan på den baggrund fremsætte forslag til forandringer på drift.

Klima-, Miljø- og Planudvalget besluttede på mødet den 8. april 2026, at der skulle arbejdes videre med nedenstående emner på driften. Udkast til forslag vedrørende de enkelte emner er vedhæftet som forslag 1 til 17:

- 1 Overtagelse af drift til Puls Parken
- 9 Vintertjenesten Sne på parkeringspladser i bycentrene og sne på stier i weekender
- 10 Nabogo inkl fokus på samarbejde med erhvervslivet og en stor kommunikationsindsats for at få udbredt tjenesten
- 11 Ressourcer til Vejmyndighed
- 13 Flere midler til asfalt i byerne
- 16 Øget hastighed i gennemførelse af lokalplaner
- 18 Gudenåplanen
- 17 Afkobling af private matrikler fra den offentlige vejbelysning.

3. Klima-, Miljø- og Planudvalgets politikkontrol og andre ønsker fra udvalget vedr. anlæg

Klima-, Miljø- og Planudvalget skal beslutte, om der, med udgangspunkt i udvalgets politikkontrollerende rolle, skal formuleres konkrete forandringsforslag på anlæg.

Klima-, Miljø- og Planudvalget besluttede på mødet den 8. april 2026, at der skulle arbejdes videre med nedenstående emner på anlæg. Udkast til forslag vedrørende emnerne er vedhæftet som forslag 2 til 19:

- 2 Forundersøgelse af tilstanden for kajanlæg ved Ry Marina samt et mindre beløb til akutte reparationer
- 3 Lethsmindevej i Hørning – underføring af sti
- 4 Lyngbygård Å's underføring ved Østerskovvej, Låsby
- 5 Signalreguleret kryds ved Århusvej/Petersmindevej i Hørning
- 6 Linås rundering ved Bjarupvej, Låsby
- 7 Sideudvidelse af Svinsagervej, Virring
- 8 Ørstedvej/Randersvej i Stilling – ombygning af rundkørsel til signalreguleret kryds samt undersøgelser for udvidelse
- 12 Flere midler til trafiksikkerhed generelt herunder også til sikre skoleveje og landsbyerne
- 14 Flere og bedre cykelstier
- 15 Rundkørsel Århusvej i Låsby
- 19 Pulje cykelstier genopfyldes.

Administrationen har foreslået en sag vedrørende rørlagt vandløb ved Stjær øst, som fremgik af Koncernledelsens anbefalinger. Denne sag bortfalder, da vandløbet behandles i forbindelse med spildevandsplanen.

4. Øvrige punkter, som er relevante for budgetprocessen

Der kan endvidere være andre punkter end de ovennævnte, som er relevante at tage med i budgetprocessen. Udvalget drøfter og beslutter, om der er andet, der skal prioriteres på udvalgsrådet den 3. juni.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at de forslag, der er kommet ind via budgetpostkassen og de forslag/emner, som Klima-, Miljø- og Planudvalget på april-mødet ønskede belyst, drøftes med henblik på udvalgets endelige prioritering på junimødet.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at følgende forandringsforslag vedr. drift indgår i den videre prioritering på næste møde:
  - 1 Overtagelse af drift til Puls Parken
  - 9 Vintertjenesten Sne på parkeringspladser i bycentrene og sne på stier i weekender
  - 10 Nabogo inkl fokus på samarbejde med erhvervslivet og en stor kommunikationsindsats for at få udbredt tjenesten
  - 11 Ressourcer til vejmyndighed
  - 13 Flere midler til asfalt i byerne
  - 16 Øget hastighed i gennemførelse af lokalplaner
  - 18 Gudenåplanen
  - 17 Afkobling af private matrikler fra den offentlige vejbelystning.
- at følgende forandringsforslag vedr. anlæg indgår i den videre prioritering på næste møde:
  - 2 Forundersøgelse af tilstanden for kajanlæg ved Ry Marina samt et mindre beløb til akutte reparationer
  - 3 Lethsmindevej i Hørning – underføring af sti
  - 4 Lyngbygård Å's underføring ved Østerskovvej, Låsby
  - 5 Signalreguleret kryds ved Århusvej/Petersmindevej i Hørning
  - 6 Linås rundering ved Bjarupvej, Låsby
  - 7 Sideudvidelse af Svinsagervej, Virring
  - 8 Ørstedvej/Randersvej i Stilling – ombygning af rundkørsel til signalreguleret kryds samt undersøgelser for udvidelse
  - 12 Flere midler til trafiksikkerhed generelt herunder også til sikre skoleveje og landsbyerne (idet forslaget kvalificeres med yderligere bilag med tidligere udarbejdet oversigt over ikke-gennemførte projekter)

- 14 Bedre cykelstier (idet forslaget kvalificeres i teksten med, at alternativ løsning med 2-1 vej-løsninger tilføjes)
- 15 Rundkørsel Århusvej i Låsby
- 19 Pulje cykelstier genopfyldes.(idet forslaget kvalificeres i teksten med, at alternativ løsning med 2-1 vej-løsninger tilføjes som løsning hvor det er muligt og økonomisk fordelagtigt).

Bilag

- 1 - Overtagelse af drift til Puls Parken
  - 2 - Forundersøgelse af tilstanden for kajanlæg ved Ry Marina samt et mindre beløb til akut
  - 3 - Lethsmindevej i Hørning – underføring af sti
  - 4- Lyngbygård Å's underføring ved Østerskovvej, Låsby
  - 5 - Signalreguleret kryds ved ÅrhusvejPetersmindevej i Hørning
  - 6 - Linås rønderføring ved Bjarupvej, Låsby
  - 7 - Sideudvidelse af Svinsagervej, Virring
  - 8 - ØrstedesvejRandersvej i Stilling – ombygning af rundkørsel til signalreguleret kryds
  - 9 - Vintertjenesten Sne på parkeringspladser i bycentre og sne på stier i weekender
  - 10 - Nabogo inkl fokus på samarbejde med erhvervslivet og en stor kommunikationsindsats
  - 11 - Ressourcer til Vejmyndighed
  - 12 - Flere midler til trafikikkerhed generelt herunder også til sikre skoleveje og landsbyerne
  - 13 - Flere midler til asfalt i by og land
  - 14 - Bedre cykelstier
  - 15 - Rundkørsel Århusvej i Låsby
  - 16 - Øget hastighed i gennemførelse af lokalplaner
  - 17 - Afkobling af private matrikler fra den offentlige vejbelysning
  - 18 - Gudenåplanen
  - 19 - Pulje cykelstier genopfyldes
- Bilag 1 Budgetinput fra borgerne til og med den 24. april 2026
- Bilag 1a til pkt. 4.2 Projekt på "Toppen" - skitseforslag
- Bilag 1b til pkt. 4.3 HerVærket - Ønske om tilskud - skitseforslag
- Bilag 1c til pkt. 4.4 Ejer Bavnehøj drift og vedligehold - Skitseprojekt

Punkt 53: Forskønnelse af Århusvej i Stilling

05.13.00-G01-45-25

Resumé

Klima-, Miljø- og Planudvalget skal tage stilling til forslag til etablering af plantebede langs Århusvej i Stilling Midtby. Endvidere skal udvalget tage stilling til eventuel udvidelse af projektet ved nedlæggelse af flere eksisterende parkeringspladser langs strækningen mellem Århusvej 6 til 24.

Sagsfremstilling

Byrådet afsatte i forbindelse med Budget 2025 1,2 mio. kr. til forskønnelse af Århusvej i Stilling. Klima-, Miljø- og Planudvalget besluttede den 2. september 2025 (punkt 101) følgende principper for begrønningsprojektet:

- Hvor der begrønnes i siderne af vejene, også selvom det vil koste p-pladser, under skyldig hensyntagen til, at der kan køres ind til de enkelte huse/indkørsler
- At grønt i højden prioriteres, gerne op i mindst 1-1½ meter
- At det ønskes, at begrønningen også kan være med til at inspirere lodsejerne langs Århusvej til begrønning af egne forhaver
- At busstoppestederne bevares, dog således at busstoppestedet i sydgående retning, længst mod syd, flyttes hen til krydset længere mod nord (ved Rema1000)
- At der optages dialog med lodsejerne på strækningen, der ikke har tilgængelige p-pladser på egen grund.

Herefter vedtog udvalget den 4. november 2025 (punkt 130) at etablere nye busstoppesteder ved Lynghøjvej/Stilling Byvej-krydset, og at busstoppestederne på Århusvej/Hotelvej nedlægges og anvendes til projektet "Forskønnelse af Århusvej".

Udvalget har arbejdet med principper i den kommende helhedsplan for Stilling Midtby, hvor det bærende udviklingsprincip om "Mere sammenhængende grønt i midtbyen" skal understøtte byens fremtidige udtryk. Der var et ønske om at forskønne Århusvej med beplantninger langs kørebanen. I den vedlagte præsentation er der planlagt 5 bede langs kørebanen, se bilag 1. To af disse etableres i de nedlagte buslommer, én etableres i parkeringslommen langs den vestgående kørebane, hvor der nedlægges fire parkeringspladser. De sidste to er mindre bede, der etableres i eksisterende sideheller langs den østgående kørebane. Se bilag 2-9 for illustrationer af bedene, og hvordan Århusvej vil kunne opleves som trafikant i fremtiden.

I projekteringsfasen har det vist sig, at det ikke er muligt at plante træer hverken i midten eller langs siderne af Århusvej. Det er ikke muligt at etablere bede i midten af vejen, da der ved driften af bedene (lugning, vinterforanstaltninger og vanding) vil være behov for, at vejen omkring bedene skulle afspærres og lukkes for at sikre gartnerne i deres arbejde på vejen. Det ville være problematisk at lukke denne stærkt trafikerede gade.

Langs med Århusvej ligger alle de store forsyningsledninger (el, vand og varme, spildevand og fiber) under parkeringslommerne, cykelstien og fortov. Alle disse ledninger og kabler vil skulle flyttes, hvis der skal etableres træer eller buske langs med Århusvej, foruden at bedene ligger i vejens sikkerhedszone. Dette betyder, at træer med en stammediameter større end 10 cm målt 40 cm over jorden skal fjernes, da de betragtes som påkørselsfarlige faste genstande. I realiteten vil dette betyde, at der enten skal skiftes træer hvert 5-10 år eller opsættes autoværn rundt om bedene. Muligheden for buske i bedene har også været gransket, og det anbefales ikke at plante dem, fordi buskenes naturlige tætte form forhindrer udsyn, når beboere, der har indkørsel til egen bolig, tæt på bedene skal benytte denne ud mod Århusvej.

Det betyder, at det ikke har været muligt at imødekomme ønsket om beplantning i mindst 1 – 1½ m højde.

Det er heller ikke muligt at etablere flere bede langs den vestgående kørebane end de planlagte i parkeringslommen uden at fjerne en del af fortovet. Bredden mellem fortovskantsten og skel er kun 2 meter bred, og der vil ikke være plads til sikker færdsel med en barnevogn eller kørestol uden af skulle bruge cykelstien som gangareal, hvis fortovet bliver smallere.

Den mest hensigtsmæssige løsning er staudebede, hvor der plantes stauder i varierende højder (med de højeste værende knap 1 meter høj). De højeste stauder er ikke tætte i toppen og blokerer derfor ikke for udsyn. I bilag 2-9 viser visualiseringerne, at der er forskellige plantesammensætninger i de forskellige størrelser af staudebede.

I projekteringen af bedene har det vist sig, at det er muligt at opnå 1 meter høje stauder i de store bede. I de små bede, som de projekterede sideheller, vil der ikke kunne opnås samme højde grundet oversigtsforhold fra ud- og indkørsler til de private boliger. Plantesammensætningen af bedene er valgt med henblik på en lang blomstringstid, høj prydværdi, lang nektarsæson for bestøvere samt stauder, der er tørke- og salttolerante, og som kan købes i almindelige plantecentre. Det er håbet, at bedene vil inspirere de lokale til at plante flere blomster i deres haver, som nævnt på Klima-, Miljø- og Planudvalgets møde den 2. september 2025 (Punkt 101).

På nuværende tidspunkt er der 16 parkeringspladser til rådighed. Projektet vil i første omgang fjerne 4 pladser, men der er mulighed for udvidelse af projektet, hvor der fjernes yderligere 6 parkeringspladser (dette kan dog ikke rummes inden for projektets budget). Der sikres 4 pladser til kundeparkering foran den erhvervsdrivende bygning på Århusvej 16 samt en 20 meter lang zone til lastbilmulighed, når der sker vareindlevering se bilag 1. Der er parkeringsmuligheder på Stationsvej (ca. 300 m gangafstand) eller Stadionvej (ca. 250 m gangafstand), og boligerne langs strækningen har parkeringsmulighed med mindst én bil på egen grund.

Administrationen har også belyst den teknisk maksimale udvidelsesmulighed for projektet, i forhold til at understøtte den politiske ambition om mest muligt grønt langs Århusvej. Udvidelsen kan ikke rummes inden for nuværende budget. Udvidelsen vil kræve nedlæggelse af yderligere 6 parkeringspladser, se bilag 10. Bedenes placering, omfang og sammensætning indarbejdes i Helhedsplanen for Stilling Midtby.

Økonomi

Økonomien er fastsat efter tidligere dagsordenspunkter, og der er afsat 1,2 mio. kr. til projektet.

En eventuel udvidelse af projektet, som vist, vil koste 750.000 kroner. Der er ikke finansiering til denne potentielle udvidelse.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- forslag til etablering af plantebede langs Århusvej i Stilling Midtby godkendes
- at forslag om eventuel udvidelse af projektet ved nedlæggelse af flere eksisterende parkeringspladser langs strækningen mellem Århusvej 6 til 24 drøftes.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at forslaget til beplantning til forskønnelse langs Århusvej i Stilling godkendes
- at der arbejdes videre med at integrere bevoksning i højden, gerne træer, i det omfang det kan lade sig gøre, og det forelægges udvalget i det omfang det forudsætter yderligere finansiering
- at udvalget orienteres om den reviderede plan.

Bilag

Bilag 1 Forskønnelse af Århusvej Stilling

Bilag 2 Illustration af bed 1 og 2 i nedlagte buslommer Århusvej-Stilling

Bilag 3 Illustration af bed 1 og 2 i nedlagte buslommer Århusvej-Stilling i østgående retning

Bilag 4 Illustration af bed 1 og 2 i nedlagte buslommer Århusvej-Stilling i vestgående retning

Bilag 5 Illustration af Bed 3 og 4 i østgående retning

Bilag 6 Illustration af Bed 3

Bilag 7 Illustration af Bed 3 og 4 i vestgående retning

Bilag 8 Illustration af bed 5

Bilag 9 Illustration af bed 5 i østgående retning

Bilag 10 Situationsplan Århusvej Stilling - Mulighed for udvidelse af projektet

Punkt 54: Status på vej og stistruktur til ny skole i Ry samt beslutning om mindre justeringer

05.04.06-G00-4-23

Resumé

Med denne sag orienteres Klima-, Miljø- og Planudvalget om vej- og stistruktur til ny skole i Ry. Derudover skal udvalget tage stilling til justering af et tidligere besluttet tiltag, samt til udførelse af et mindre, tryghedsskabende tiltag.

Sagsfremstilling

Den 29. marts 2023 vedtog Byrådet at arbejde videre med en række trafikale projekter, jf. bilag 1:

- Hævet flade ved Søkildevej – udført
- Opgradering af sti fra Randersvej til Ry Hallerne – udført
- Ombygning af rundkørsel til firbenet signalreguleret kryds – udført
- Opgradering af sti fra Bakkelyvej til Skanderborgvej – fravalgt af Byrådet
- Krydsningshelle på Bakkelyvej
- Krydsningshelle på Brunhøjvej.

For så vidt angår krydsningshellen på Brunhøjvej afventes der fortsat afklaring, idet der pågår et større byudviklingsprojekt i området. Projektet kan medføre ændringer i stiadgange og trafikmønstre, hvorfor det vurderes hensigtsmæssigt at afvente etablering af krydsningshellen, indtil de fremtidige adgangsforhold er endeligt fastlagt.

Der er i 2025 gennemført en trafiktælling på Bakkelyvej. Tællingen viser en årsdøgntrafik på 1.999 køretøjer, og en 85 %-fraktilhastighed på 61 km/t. På baggrund af disse data samt de allerede etablerede krydsningsheller på strækningen vurderes det trafikikkerhedsmæssigt og funktionelt mest hensigtsmæssigt at etablere en hævet flade i krydset Bakkelyvej/Skærsbrovej frem for den tidligere besluttede krydsningshelle.

Tunnelen under Skanderborgvej

Da der på nuværende tidspunkt ikke er afsat anlægsmidler til en udvidelse af tunnelen under Skanderborgvej i retning mod den nye skole i Ry, har administrationen undersøgt mulighederne for at gennemføre mindre, supplerende tiltag med henblik på at forbedre tunnelens oplevede tryghed.

De foreslåede tiltag omfatter afrensning af tunnelen for graffiti samt etablering af LED-belysning langs tunnelens sider. Formålet er dels at forbedre de visuelle og tryghedsskabende forhold, dels at gøre det mere attraktivt – særligt for børn og unge – at benytte tunnelen som en sikker krydsningsmulighed. Se bilag 3.

Med dette dagsordenspunkt skal Klima-, Miljø- og Planudvalget tage stilling til, om projektet ved Bakkelyvej skal ændres fra etablering af krydsningshelle til etablering af hævet flade.

Med dette dagsordenspunkt skal Klima-, Miljø- og Planudvalget ligeledes tage stilling til projektet vedrørende forbedring af forhold i tunnelen under Skanderborgvej.

Økonomi

Hævet flade fremfor krydsningshelle: 0,2 - 0,3 mio. kr.

LED-belysning i tunnelen inkl. rensning af tunnelen: 0,25 - 0,35 mio. kr.

Både den hævdede flade og LED-belysning i tunnelen kan afholdes for de allerede afsatte midler til vej og stistruktur til ny skole i Ry.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at etablering af hævet flade fremfor krydsningshelle godkendes
- at etablering af LED-belysning i tunnelen under Skanderborgvej i Ry godkendes
- at orienteringen til efterretning.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at etablering af hævet flade fremfor krydsningshelle godkendes
- at etablering af LED-belysning i tunnelen under Skanderborgvej i Ry godkendes
- at orienteringen tages til efterretning.

Bilag

Bilag 1 - Projektoversigt

Bilag 2 - Hævet flade fremfor krydsningshelle

Bilag 3 - LED belysning i tunnel under Skanderborgvej, Ry

Punkt 55: Forslag til ny spildevandsplan for Skanderborg Kommune - udsendelse i høring

06.00.05-A00-3-20

Resumé

Med denne sag skal Byrådet tage stilling til, om forslag til ny spildevandsplan for Skanderborg Kommune skal udsendes i offentlig høring.

Sagsfremstilling

Forslag til spildevandsplan er en fuld revision af gældende Spildevandsplan 2016-2020 og dertil hørende tillæg. I den gældende spildevandsplan er der vedtaget en række tiltag, herunder separatkloakering, spildevandskloakering, klimatilpasning samt miljøaktiviteter. Hvor det er aktuelt, er disse tiltag videreført i revisionen, men der vedtages ikke nye kloakerings- og klimatilpasningsprojekter med revisionen af spildevandsplanen.

En fuld revision af spildevandsplanen betyder bl.a., at datagrundlaget i spildevandsplanen er blevet opdateret. Datagrundlag omfatter tilretning af kloakoplandsgrænser, tilretning af kloakoplandstyper, udlæsdata, registrering af spildevandslav, ændret ejerskab af ledninger m.m. Dette vil blive uddybet senere i teksten med beskrivelse af, hvilken betydning ændringerne kan have for borgerne.

Klima-, Miljø- og Planudvalget er i løbet af arbejdet blevet orienteret om status for arbejdet med revision af spildevandsplanen for Skanderborg Kommune, og Klima-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Erhvervsudvalget har desuden vedtaget delelementer til spildevandsplanen undervejs i revisionen.

Den 21. maj 2025 vedtog Økonomi- og Erhvervsudvalget, at

- Skanderborg Forsyning A/S skal fastsætte serviceniveauet for tag- og overfladevand på terræn ved hjælp af den samfundsøkonomiske metode, samt definering af geografiske områder (spor B)
- Skanderborg Forsyning A/S kan udføre supplerende klimatilpasningstiltag efter omkostningsbekendtgørelsen (5 % reglen)
- fastsættelse af forholdet serviceniveau samt udnyttelse af 5 % reglen skal foregå i tæt samarbejde mellem Skanderborg Kommune og Skanderborg Forsyning A/S, så der opnås størst mulig synergi mellem klimatilpasning og byudvikling.

Valg af serviceniveau og betydningen af dette er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om serviceniveaubekendtgørelsen under fanen Klimatilpasning. [Se her.](#)

Den 20. august 2025 vedtog Økonomi- og Erhvervsudvalget, at

- at de foreslåede miljøindgør i det videre arbejde med revision af spildevandsplanen.

De vedtagne miljøer:

- Etablering af overvågning og vedligehold af datagrundlag/vidensgrundlag med henblik på kvalificering af indsatsbeslutninger
- Reducering af miljøbelastning grundet uvedkommende vand i kloaksystemet
- Udarbejdelse af robusthedsanalyser til reducere vandlæsbelastninger
- Helhedsorienteret vandhåndtering ved udarbejdelse af vanddisponeringsplaner for udvalgte områder
- Håndtering af spildevand og slam med PFAS-forurening.

Miljøer hedder nu Kommunale miljøer, jf. ændret lovgivning, og miljøene er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om Kommunale miljøer. [Se her.](#)

Spildevandsplanens projekter

I gældende Spildevandsplan 2016-2020 blev det vedtaget, at langt de fleste fælleskloakerede oplande i Skanderborg Kommune skulle separatkloakeres.

Med revisionen af spildevandsplanen fokuseres der i højere grad på at fjerne mest miljø, for pengene, fremfor udelukkende at separatkloakere hele kommunen. Det betyder, at en del af de tidligere planlagte separatkloakerede

områder vil udgøre som projekter i denne spildevandsplan. Å Å Å

De projektområder, der fortsat indgår i spildevandsplanen til separatkløbering, er prioriteret på baggrund af følgende: Å

- Udløb, der er udpeget som indsats i vandområdeplanerne Å
- Medfinansieringsprojekter, som skal igangsættes inden 2027 Å
- Strukturplan for spildevand, som omhandler centralisering af renseanlæg
- Bindende projekter, som omhandler udførelse af de sidste etaper af eksisterende projekter. Hvis de ikke udføres, opnås miljøeffekten ikke Å
- Færdiggørelse af gamle projekter, hvor der fx mangler etablering af regnvandsbassin for et separatkløberet område, således projektet kan afsluttes.

De konkrete projektområder er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om separatkløberingsprojekter under fanen Spildevand og regnvand. [Se her](#). Å

Administrationspraksisser

Administrationen har haft et tæt samarbejde med Skanderborg Forsyning A/S i arbejdet med revision af spildevandsplanen, og der er bl.a. blevet udarbejdet en række administrationspraksisser. De nye administrationspraksisser skal dels hjælpe borgerne, så de hurtigt og nemt kan finde svar på diverse spildevandsrelaterede emner, og dels skal de medvirke til en mere hensigtsmæssig og effektiv sagsbehandling, også i sager der gøres på tværs af Skanderborg Kommune og Skanderborg Forsyning A/S. Å

Administrationspraksisserne er dynamiske, og kan ændres administrativt uden politisk godkendelse - dvs. uden at revidere spildevandsplanen eller vedtage tillæg til spildevandsplanen. Det skal bemærkes, at administrationspraksisserne er et supplement til spildevandsplanen, der skal gøre det nemmere at være borger og lette arbejdsgangene i administrationen. Desuden er det en vigtig pointe, at i den konkrete sagsbehandling af en sag, vil der altid være tale om en konkret vurdering, uanset hvad en eventuel administrationspraksis måtte sige. Å

Administrationspraksisserne er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om Administration. [Se her](#). Å Å

Min ejendom

Spildevandsplanen er opsat digitalt med udgangspunkt i borgernes behov for information på egen ejendom. Å

For borgerne er spildevandsplanen en forholdsorientering om de kommende års tiltag og initiativer på spildevandsområdet. Derfor skal borgerne kunne slå deres ejendom op og se, hvad der gælder for dem. Dette får de mulighed for i kortet i spildevandsplanens afsnit om Min ejendom. [Se her](#). Å Å

Kortets opslagsværk vil være en forbedring af den mulighed, som findes i den gældende spildevandsplan. Ved adresseopslag i kortet får borgeren oplysninger om bl.a. nuværende og planlagte kløberingsforhold samt eventuelle påbud vedrørende kløberingsforhold på ejendommen, krav om spildevandsrensning for ukloberede ejendomme, grundvandsforhold samt oplysninger om, om der er jordforurening på ejendommen. Sidstnævnte er relevant, hvis man ønsker at nedsive spildevand eller tag- og overfladevand på sin ejendom. Å

Datagrundlag

Som nævnt er datagrundlaget for spildevandsplanen blevet opdateret. Visse rettelse har ingen konkret betydning for borgerne, fx tilretning af kloakoplandskategorier og kloakoplandstyper, da spildevandsplanen blot er rettet til de faktiske forhold. Å Å

Andre rettelse vil få større betydning for borgerne, nemlig registrering af spildevandslav samt ændret ejerskab af ledninger. Å

Spildevandslav

Når der skal registreres et spildevandslav, betyder det, at de berørte borgere vil få krav om etablering af et spildevandslav, der skal tinglyses. Å

Skanderborg Forsyning A/S får som udgangspunkt kloakledninger frem til matrikelskel. Det betyder, at alle afløbsledninger på selve grunden er private og dermed grundejers ansvar. I nogle områder deles private kloakledninger mellem flere ejendomme. Disse lles anlæg skal ejes, drives og vedligeholdes af grundejerne i

fællesskab, og det betyder, at de skal oprette et spildevandslav, for at sikre enighed om vedligehold, placering af anlæg m.m. Mange af disse fælles, private kloaksystemer er ældre og ikke formelt organiseret. Det kan give udfordringer, fordi grundejerne ikke altid er opmærksomme på deres ansvar, hvilket kan føre til mangelfuld vedligeholdelse og problemer med afløbssystemet.

I forbindelse med opdatering af datagrundlaget har administrationen fundet en lang række ejendomme, som deler private kloaksystemer imellem matriklerne. I den forbindelse er kloakområdet blevet rettet til de faktiske forhold med registrering af spildevandslav på matriklerne. De berørte borgere bliver orienteret direkte med oplysning om, hvilke konsekvenser rettelserne har for dem. Den primære konsekvens vil være, at de skal blive enige om fordeling af vedligeholdelsesudgifter, og at aftalen skal tinglyses. Spildevandslav og administrationspraksis herfor er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om spildevandslav under fanen Administration. [Se her.](#)

Ændret ejerskab af ledninger

I Skanderborg Kommune findes der rørledninger, som tidligere har været betragtet som en del af det tekniske system til håndtering af spildevand, og har derfor været optaget i spildevandsplanen med Skanderborg Forsyning A/S som ejer. Men i praksis har nogle af disse rørledninger fungeret som vandløb, da der ikke har været ledt spildevand i rørledningen. Da Skanderborg Forsyning A/S ikke må eje eller administrere sådanne rørledninger, udgår de af spildevandsplanen og overgår til at være private vandløb. Denne ændring af status betyder, at rørledningen automatisk bliver underlagt reglerne i vandlovsloven, og ejerskabet overgår til den lodsejer, hvis grund rørledningen ligger på. I forbindelse med revisionen af denne spildevandsplan er der registreret 10 rørledninger, der udgår af spildevandsplanen som værende spildevandstekniske anlæg. De berørte lodsejere bliver orienteret direkte i forbindelse med offentlig høring af spildevandsplanen. Afklaring af spildevandstekniske anlæg eller vandløb er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om ændret ejerskab af ledninger under fanen Vandløb og søer, og her fremgår de konkrete vandløbsstrækninger, det drejer sig om. Den tidligere omtalte rørlledning i Stjær er et eksempel på et sådant vandløb/rørlledning, der overgår fra spildevandsanlæg til privat rørlagt vandløb. [Se her.](#)

Opdatering af datagrundlaget har været højt prioriteret i arbejdet med revision af spildevandsplanen for at sikre et troværdigt udgangspunkt for arbejdet fremover, og det er et arbejde, der vil fortsætte under planperioden. Visse rettelser kan indarbejdes løbende som berigtigelser, og andre vil blive indarbejdet via tillæg eller ved næste revision af spildevandsplanen.

Miljøvurdering

Spildevandsplanen er miljøvurderet, jf. lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM). Da der ikke vedtages nye projekter med revisionen af spildevandsplanen, men at der derimod udgår tidligere planlagte projekter, har miljøvurderingen primært handlet om, hvilke miljømæssige konsekvenser det kan have, at visse tiltag ikke gennemføres. Miljørapporten konkluderer, at der ikke er behov for afværgeforanstaltninger eller andre tiltag i spildevandsplanen.

Et resumé af miljørapporten er beskrevet i spildevandsplanens afsnit om miljøvurdering under Vedtagelse, under fanen Om planen. Den fulde miljørapport kan ligeledes hentes på denne side. [Se her.](#)

Økonomi

Ved vedtagelsen af miljømålene (kommunale mål) gives der mulighed for, at Skanderborg Forsyning A/S kan gennemføre miljømålsaktiviteter mod en forhøjelse af taksterne.

For de fleste af miljømålenes vedkommende, bliver der ingen eller kun i mindre grad, afledte opgaver til administrationen. Dog vil gennemførelse af miljømålet "Reduktion af miljøbelastning grundet uvedkommende vand i kloaksystemet" betyde, at administrationen skal følge op på eventuelle sager om fejlkoblinger eller uvedkommende vand. Opgaven vurderes at have et omfang på 0,4 årsvækst. Dette vil være i form af dialog med og tilbud til borgerne, hvis der konstateres fejlkoblinger eller uvedkommende vand på Skanderborg Forsyning A/S' kloaksystem. Der vil inden for eksisterende ressourcer ikke være mulighed for at opnå fuld effekt af denne miljømålsaktivitet. Administrationen vil klarlægge mulighederne for intern omprioritering og alternativt løfte spørgsmål i forbindelse med de årlige budgetdriftelser.

I øvrigt skal opmærksomheden henledes på, at miljømålene er en driftsudgift ved Skanderborg Forsyning A/S på 3,3 - 4,7 mio. kr. og ikke en anlægsudgift. Miljømålene er besluttet på mæde den 12. august 2025, hvor udgifterne i forbindelse med målene også fremgik. Det forventes, at miljømålene skal opnås med så få midler som muligt.

Dialog og høring

Forslaget til den nye spildevandsplan offentliggøres på kommunens hjemmeside i 11 uger fra den 1. juni til den 16. august 2026. Direkte berørte borgere orienteres om, at forslaget er sendt i høring med beskrivelse af, hvilken betydning det har for dem. Å

Forslaget til spildevandsplanen er blevet miljøvurderet, og miljørapporten offentliggøres samtidig med spildevandsplanen. Spildevandsplanen kan ikke påklages, men det kan miljøvurderingen.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø, indstiller, Å

- at forslag til ny spildevandsplan for Skanderborg Kommune offentliggøres og sendes i høring i 11 uger
- at offentliggørelse af miljørapporten sker samtidig med planforslaget. Å

Sagen fremsendes til Ækonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet. Å

Beslutning

Klima-, Miljø-, og Planudvalget vedtog, Å

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø, .

Sagen fremsendes til Ækonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

Oplæg om Spildevandsplan KMPU 6. maj 2026

Forslag til ny Spildevandsplan

Punkt 56: Tillæg 50 til Spildevandsplan 2016-2020, Gjesing

06.00.05-A00-13-25

Resumé

Med denne sag skal Byrådet tage stilling til, om Tillæg 50 til Spildevandsplan 2016-2020, Gjesing, skal udsendes i offentlig høring.

Sagsfremstilling

Dette tillæg til Skanderborg Kommunes Spildevandsplan 2016-2020 er udarbejdet for at sikre plangrundlaget for at kunne realisere en række projekter i Gjesing.

Der er en ny lokalplan (1206) for Arla, Gjesing, under udarbejdelse. Arla ønsker at udnytte den forsyningsejede nabomatrikel (5ah Gjesing By, Fruering) med eksisterende sparebassinanlæg til deres kommende udbygning af produktionen. Derfor skal alle forsyningsanlæg flyttes fra denne matrikel og over på den modsatte side af Gl. Horsensvej.

Arla har et ønske om at fremskynde tidsplanen for flytningen af Forsyningens anlæg, og vil derfor gerne flytte Forsyningens anlæg tidligere end separatkloakeringsprojektet af Gjesing by er planlagt udført, og inden Lokalplan 1206 er færdig. Det betyder, at Forsyningens sparebassin også skal flyttes, dog vil dette vil være en midlertidig løsning og skal nedlægges igen, når Gjesing By er fuldt separeret.

Såfremt der ikke er indkommet hørings svar i høringsperioden, eller hvis disse er af mindre betydning, har Byrådet bemyndiget administrationen til administrativt at godkende tillæg til spildevandsplanen.

Screening af Tillæg 50

Miljøvurderingsloven angiver, at tillæg til spildevandsplaner skal screenes for miljøvurdering. Administrationen vurderer, at tillægget ikke er miljøvurderingspligtigt. Screeningsafgørelsen er vedlagt og offentliggøres sammen med tillæg.

Dialog og høring

Tillæg 50 offentliggøres på kommunens hjemmeside. Endvidere orienteres direkte berørte borgere om, at tillæg er sendt i høring. Screeningsafgørelsen offentliggøres samtidig med tillæg, og denne kan påklages.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at forslag til Tillæg 50 til Spildevandsplan 2016-2020 offentliggøres og sendes i høring i 8 uger
- at offentliggørelse af screeningsafgørelse om, at der ikke foretages en egentlig miljøvurdering af planen, sker samtidig med planforslaget.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

FORSLAG - Tillæg 50 til Spildevandsplan 2016-2020, Gjesing

Afgørelse om ikke miljøvurderingspligt af Tillæg 50 til Spildevandsplan 2016-2020, Gjesing m. bilag

Punkt 57: Udtalelse til Ankestyrelsen om mulig tilsynssag som følge af Skanderborg Kommunes manglende beskyttelse af boringsnære beskyttelsesområder

09.08.28-K03-1-26

Resumé

Byrådet skal i denne sag tage stilling til Skanderborg Kommunes udtalelse i forbindelse med Ankestyrelsens henvendelse om manglende beskyttelse af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Sagsfremstilling

Baggrund

Ankestyrelsen har modtaget en henvendelse fra Miljø- og Ligestillingsministeriet om 51 kommuners manglende beskyttelse af BNBO. De pågældende kommuner har ifølge statens oplysninger gennemført under 90 % af denne beskyttelse. Miljø- og Ligestillingsministeriet har oplyst til Ankestyrelsen, at Skanderborg Kommune pr. 18. november 2025 havde gennemført 47 % af beskyttelsen. På den baggrund har Ankestyrelsen den 10. marts 2026 med brev (vedlagt som bilag) henvendt sig til Skanderborg Kommune og anmodet om en udtalelse om den manglende beskyttelse af BNBO. Ankestyrelsen anmoder ligeledes om en aktuel status for Skanderborg Kommunes beskyttelse af BNBO, samt at sagen behandles i Byrådet.

Administrationen har udarbejdet et udkast til et brev til Ankestyrelsen (vedlagt som bilag). Det fremgår heraf, at Skanderborg Kommune pr. 1. april 2026 har gennemført 77 % af grundvandsbeskyttelsen i de BNBO, hvor der skulle gennemføres en indsats, samt at den resterende beskyttelse kan være gennemført med påbud i juni i år.

Arbejdet med beskyttelse af BNBO i Skanderborg Kommune

Den 1. juli 2024 trådte den nye lovgivning om BNBO i kraft. Den forpligtede kommunerne til at nedlægge forbud eller give påbud om ophør af erhvervmæssig brug af pesticider i de BNBO, hvor indsats var vurderet nødvendig, såfremt det ikke lykkedes vandværkerne eller kommunen at indgå en frivillig aftale. Tidsfristen for arbejdet var meget kort:

- For de BNBO, hvor der uden held var forsøgt indgået en aftale inden den 31. december 2023, skulle kommunen udstede et forbud senest den 31. december 2024.
- For BNBO, hvor der ikke var forsøgt indgået aftale, skulle lodsejer have modtaget et skriftligt aftaletilbud senest den 1. december 2024. Aftalen skulle indgås senest den 31. december 2024. Hvis det ikke var tilfældet, skulle kommunen have udstedt et påbud eller forbud senest 1. marts 2025.

Skanderborg Kommune risikovurderede i vinteren 2023/2024 alle de BNBO og vandværker, hvor indsats var vurderet nødvendig. Derved blev BNBO, hvor der enten ikke var erhvervmæssig brug af pesticider, hvor boringen skulle nedlægges inden for 5 år, eller hvor der ikke viste sig at være risiko i øvrigt - undtaget fra indsats.

Skanderborg Kommune sendte i oktober 2024 et brev ud til alle de berørte lodsejere i BNBO, og Skanderborg Vandsamarbejde påtog sig med konsulentbistand fra Skanderborg Forsyning at gennemføre lodsejeraftalerne for de berørte BNBO med fokus på frivillige aftaler. Med kun tre måneder til at gennemføre beskyttelsen kom man ikke i mål inden den 1. marts 2025, men til gengæld er aftalerne stille og roligt kommet på plads for de fleste BNBO gennem 2025 i god dialog med de fleste lodsejere.

Indsatsen for beskyttelse af BNBO har været behandlet i Klima-, Miljø- og Planudvalget tidligere:

- Oktober 2024: Godkendelse af villighed til ekspropriation
- 1. april 2025: Status på BNBO akutaftale.

Desuden har der to gange været fremsendt information til Byrådet:

- 13. december 2024: Orientering om status på BNBO-aftaler
- 24. februar 2025: Status BNBO.

Status på arbejdet med beskyttelse af BNBO

Sammenlagt har der skullet beskyttes 13 BNBO. Beskyttelsen er gennemført for 9 BNBO (Herskind, Stjær-Bakkeskoven, Hørning Stationsby, Fruering, Voerladegård, Riis og Ejer, Lillering, Boes og Gjesing). For de 4 resterende BNBO er status følgende:

Vandværk	Status
Skovby	Dialog pågår. Frist for frivillig aftale udløber den 1. juni 2026. Herefter gives påbud.
Låsby	Dialog pågår som led i implementering af indsatsplan. Frist for frivillig aftale udløber den 1. maj 2026. Herefter gives påbud.
Ry - Lundhøjvej	Dialog pågår som led i implementering af indsatsplan. Frist for frivillig aftale udløber den 1. juni 2026. Herefter gives påbud.
Virring	Dialog pågår som led i implementering af indsatsplan. Frist for frivillig aftale udløber den 1. juni 2026. Herefter gives påbud.

Der er gennemført aftaler for i alt 9 BNBO og for halvdelen af 2 BNBO – svarende til i alt 77 %.

Årsag til at Miljøstyrelsens tidsplan ikke har kunnet opfyldes

Den korte tidsplan, som Miljøstyrelsen fremlagde, har af flere grunde ikke kunnet opfyldes. Skanderborg Kommune har med afsæt i de vedtagne principper for grundvandsbeskyttelse i kommunen forsøgt at gennemføre beskyttelsen ved indgåelse af frivillige aftaler (se herunder) og derved anvende det værktøj, der af lodsejerne er blevet oplevet som den mindste indgriben i forhold til, hvis der var blevet udstedt påbud med det samme.

Det er dog en proces, der kan tage tid, og der er udfordringer undervejs:

- Vejledningen fra Miljøstyrelsen blev lavet om flere gange undervejs.
- Der kan være forpagtere og landbrugskonsulenter, der har skullet høres og inddrages undervejs i processen.
- Der er tinglysningsrids, som er ændret undervejs.
- Der er foregået ejendomshandel undervejs.
- Der er enkelte lodsejere, som har mødt Vandsamarbejdet, og i sidste ende kommunen med stor modstand.
- Der har været et meget stort pres på landinspektørkonsulenter, og dermed også ventetid på udarbejdelse af tinglysningsrids, erstatningsberegninger og deklARATIONER m.m.
- Flere sager om vilje til ekspropriation har skullet behandles i Byrådet (grundet krav fra Skat herom).
- Ventetid hos Skat for afgørelse om skattefritagelse.

Fordele i forbindelse med arbejdet med beskyttelse af BNBO ved indgåelse af frivillige aftaler

Til gengæld har tilgangen med frivillige aftaler medført en række fordele for grundvandsbeskyttelsen:

- De fleste lodsejere er tilfredse med forløbet, og det har været muligt at finde løsninger for dem, som gør, at deres fortsatte drift af tilstødende arealer vanskeliggøres så lidt som muligt. En frivillig proces har desuden sikret et godt udgangspunkt for et fremtidigt samarbejde.
- Det har i flere tilfælde været muligt at udvide aftalerne, som f.eks.:
  - Ved Herskind, hvor der udover de 2,3 ha landbrugsjord i BNBO er blevet opkøbt yderligere ca. 4,7 ha landbrugsjord. Derved kan der rejses skov og indrettes rekreative arealer til områdets spejdere.
  - Ved Virring, hvor det har været muligt at udvide en aftale om beskyttelse af 0,8 ha i BNBO med et opkøb af hele matriklen og dermed kunne rejse en bynær kommunal klimaskov på 21,4 ha landbrugsjord i en sårbar del af det grundvandsdannende opland til vandværket.
  - Ved Riis og Ejer Vandværk er det lykkedes at udvide aftalen om beskyttelse af i alt 1,7 ha beliggende i 2 BNBO med en aftale som beskytter i alt 3 ha, så området mellem de 2 BNBO også er omfattet og nu bliver rekreative arealer for landsbyens beboere.

Dertil kommer den klare fordel, at den velvilje, vi får ved indgåelse af frivillige aftaler, øger sandsynligheden for at f.eks. dyrkningsbegrænsninger overholdes, og dermed at implementeringen af indsatserne har den fulde ønskede effekt.

Administrationen har dog givet påbud i følgende tilfælde:

- Lillering Vandværk: Vandværket er beliggende i Aarhus Kommune, og lodsejer bor i Aarhus Kommune. BNBO er beliggende i Skanderborg Kommune. Lodsejer ønskede ikke at indgå aftale, og derfor er der givet påbud. Sagen blev påklaget af Vandsamarbejdet i Aarhus Kommune og ligger hos taksationskommisionen nu.
- Én lodsejer i BNBO for Stjær Vandværk ønskede ikke at indgå frivillig aftale og fik derfor et påbud. Han har nu accepteret den frivillige aftale, og påbuddet kan derfor i princippet trækkes tilbage.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at udkast til brev til Ankestyrelsen om Skanderborg Kommunes manglende beskyttelse af de boringsnære beskyttelsesområder sendes til Ankestyrelsen.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

Brev fra ankestyrelsen med bilag

Udkast til brev til Ankestyrelsen

Punkt 58: Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan Virring

09.08.24-G14-3-25

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Punkt 59: Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan Virring

09.08.24-G14-2-25

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Punkt 60: Lokalplan 1215 Tingskovtoften - endelig vedtagelse

01.02.05-P16-13-24

Resumé

Høringsfristen er udløbet, og Byrådet anmodes om at tage stilling til de indkomne høringssvar og til endelig vedtagelse af planen.

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede på mødet den 28. februar 2026 (pkt. 25) at sende forslag til Lokalplan 1215 Tingskoven i offentlig høring. Planforslaget har været i høring i perioden den 3. marts til 14. april 2026.

Projektområdet/baggrund

Lokalplanområdet ligger i den sydlige del af i Anebjerg-området, som er et nyere byudviklings- og skovrejsningsområde mellem Skanderborg (Højvangen), Stilling-Gram og Fruering i den østlige del af Skanderborg by.

Link til Google Maps : [Tingskovtoften](#)

Link til NetGIS: kort.skanderborg.dk

Høringssvar

Der er indkommet i alt fem høringssvar (bilag 2). Alle fem svar og et samlet høringsnotat med administrationens bemærkninger til høringssvaret er vedlagt som bilag 1.

Høringssvar nr. 1. Indsiger gør opmærksom på, at høringsforslaget ikke er justeret jf. Byrådets beslutning den 25. februar 2026, hvor det blev vedtaget, ”at justere forslaget således, at det fremgår, at byggeriet kan opføres både i tegl og/eller ubehandlet træ, og at det fremhæves, at tagmaterialer med integrerede solceller er en mulighed.”

Høringssvar nr. 2. Naturstyrelsen Søhøjlandet ønsker, at planlægningen sikrer, at skelgrænsen mellem private grunde og styrelsens skovareal er tydelig. Konkret anmodes om, at lokalplanens bestemmelser stiller krav om beplantning i nævnte skel i form af hækbeplantning.

Høringssvar nr. 3, 4 og 5. Indsigere foreslår etablering af støjvold på nordsiden af Frueringvej vest for lokalplanområdet. Dette for at skærme boligområdet Admiraltoften mod øget vejstøj og visuelle gener som følge af de to planlagte nye boligområder – Lokalplan 1215 og 1216.

Høringssvar nr. 3, 4 og 5 giver ikke anledning til ændringer. Administrationen lægger til grund, at den foreslåede jordvold har en placering uden for lokalplanområdet.

Ændringer som følge af høringssvar

Høringssvar nr. 1.

Det er en beklagelig fejl fra administrationens side, at byrådsbeslutningen ikke er blevet indarbejdet i forslaget forud for udsendelse i offentlig høring. Den vedtagne beslutning foreslås indarbejdet i den endelige vedtagne plan som følger:

Anvendelse af træ - § 6.1 første afsnit tilføjes:

”Endvidere må facader fremstå beklædt med ubehandlet træ.”

Redegørelsen suppleres (s. 11) med følgende, hvor anvendelse af træ er nævnt: ”Boligbebyggelsen bør i form og udseende tilpasse sig de omgivende boligområder i Anebjerg, hvor mursten og tagteglsten er de fremherskende facade- og tagmaterialer. Derudover må facader også beklædes med ubehandlet træ. Der kan dispenseres til alternative materialer jf. nedenfor.”

Og i redegørelsen (s. 12) ændres sætningen: "Facadebeklædning i form af metal og glas må kun ske i mindre grad, herunder også udvendig træbeklædning" til: "Facadebeklædning i form af metal og glas må kun ske i mindre grad".

Solceller - § 6.2, første afsnit, tilføjes: ”Tagmaterialer med integrerede solceller tillades, hvis de fremstår med farve i tilsvarende spektrum.”

Øvrige ændringer

Beplantning

Administration og udvikler har i hele planprocessen været i tæt dialog blandt andet omkring planteforhold i det nye boligområde. Dialogen er fortsat ind i høringsperioden, hvor det konkrete krav om nye træers art, størrelse og placering er blevet yderligere fagligt kvalificeret. På den baggrund foreslås § 7.17 Nye træer i høringsforlaget ændret, så

- antal af frugttræer på vildstamme er reduceret fra 20 til 10
- kravet til helt store træer (eg/lind) er reduceret fra 10 til 5, og
- kravet til antal træer med stammeomkreds 18-20 ved plantetidspunkt er reduceret fra 10 til 5.

Derudover foreslås småbladet lind tilføjet blandt mulige arter.

Endelig foreslås bestemmelsens krav vedrørende træernes voksested justeret som følger:

Fra ”Træernes voksested skal gives et omfang, der som min. svarer til træets drypzone ved udvokset størrelse. For at sikre gode vækstbetingelser skal træerne sikres et rodvenligt jordvolumen på min. 16 m³. Flere træer kan dele rodvolumen. I så fald skal der lægges 25 % til rodvolumens størrelse for hvert træ, der tilføjes. Vækstlaget for træer skal være min. 0,8 meter dybt.”

Til ”Træernes voksested skal gives et omfang, der som min. svarer til træets drypzone ved udvokset størrelse. Samtidig skal det sikres, at de nye træer gives et tilstrækkeligt voksevolumen til udvikling af rodnet. I den sammenhæng skal der også tages højde for eventuelt rodstandsede jordlag, som for eksempel kan forekomme på tidligere agerjord – se note.”

Noten foreslås samtidig tilføjet: ”Som følge af mange års ensartet dyrkning, hvor kun det øverste lag - ’pløjelaget’ - er behandlet, og der samtidigt er sket færdsel med tunge markredskaber, kan de underliggende jordlag være sammenpressede og dermed ’rodstandsede’ - svære at gennemtrænge, når nye træer skal udvikle deres rodnet.”

Høringsforslagets bilag 2, der med signatur viser ”Markante” henholdsvis ”Øvrige” træer erstattes med nyt bilag 2 i overensstemmelse med ovenstående ændringsforslag.

Derudover foreslås tre redaktionelle rettelser som følger:

- Lokalplanen fastlægger bestemmelse § 5.2 om, at der på frastykkede grunde inden for Delområde A2 kan etableres fritliggende enfamiliehuse, men det fremgår ikke af redegørelsens afsnit ’Åben-lav bebyggelse’ side 11 i forslaget, hvor afsnittet tilføjes:

”Det samme gælder inden for Delområde A2, hvor boliger på eventuelt frastykkede grunde også skal opføres og fremstå som længhuse.”

Overskriften til § 5.3 ændres samtidig fra ”§ 5.3 Delområderne B1, B3 og B4 - fritliggende enfamiliehuse”, til ”§ 5.3 Delområderne A2, B1, B3 og B4 - fritliggende enfamiliehuse”.

- § 11.2 tilføjes henvisning til § 7.17.
- I § 3.1 erstattes ”virksomhed” med ”liberalt erhverv”.

Befæstelse

Lokalplanen indeholder bestemmelser i § 5.8 (Befæstelse) og § 7.2 (Befæstelse/Opholdsarealer) om omfanget af befæstede arealer. Bestemmelserne har til hensigt at sikre, at Skanderborg Forsyning kan håndtere overfladevand fra området, samt at sikre, at området fremstår grønt og indrettes under hensynet til beskyttelse af områdets grundvand. Der har i forbindelse med det igangværende arbejde med udkast til lokalplanforslag 1216 for det nærliggende område syd for Frueringvej været arbejdet med at tydeliggøre forståelsen af tilsvarende to bestemmelser.

Administrationen foreslår, at bestemmelserne i nærværende Lokalplan 1215 konsekvensrettes, så bestemmelser bliver ens i de to lokalplaner. Der er altså ikke tale om faktuelle ændringer af bestemmelsernes krav, blot en ensartet formulering, som vil gøre de to lokalplaner lettere at forstå og administrere.

Økonomi

Med beslutningen om at sende forslag til Lokalplan 1215 i høring fulgte, at udgifter til stiforløb søges indarbejdet i kommunens budget ved endelig vedtagelse af lokalplanen.

Lodsejerne er således oplyst om, at de skal bidrage til etablering af den en øst-vest gående hovedstiforbindelse, som planlægningen sikrer. Der er mellem ejerne af arealerne inden for området tinglyst aftale om fordeling af udgifterne til interne veje, fællesarealer - og stier. Skanderborg Kommunes andel af anlægssummen til stianlægget anslås til ca. 1,5 mio. kr.

Lodsejerne er samtidig oplyst om, at Skanderborg Kommune vil være indstillet på at ekspropriere til stiarealer inden for og uden for lokalplanområdet. En sag om ekspropriationsvillighed vil blive forelagt Byrådet efter vedtagelsen af lokalplanen.

Efter etablering kan del af hovedstiforbindelsen fra Fruering Skovmark og mod Skanderborg Fælled, der ligger inden for lokalplanområdet, overdrages til Skanderborg Kommune. Afledt drift anslås at være 30.000 kr. årligt fra 2027.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at Lokalplan 1215 vedtages endeligt, med de i sagsfremstillingen foreslåede ændringer?
- at anlægssummen til stianlæg på 1,5 mio. kr. optages i teknisk budget 2027-2030 i 2027
- at driftsudgiften på stianlæg hæves med 30.000 kr. om året fra 2027.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

Bilag 1 - Høringsnotat med administrationens bemærkninger, Lokalplan 1215 Tingskoven

Bilag 2 - Samlede høringssvar til lokalplanforslag 1215

Bilag 3 Forslag til lokalplan - opdateret

Punkt 61: Ændring af fjernvarmeforsyningsområde for Oddervej 29 og 31

13.03.18-P15-1-26

Resumé

Boligerne på Oddervej 29 og 31 i Skanderborg foreslås taget ud af område til fjernvarmeforsyning. Med sagen skal Klima-, Miljø- og Planudvalget sende beslutningen i høring, hvorefter administrationen kan endeligt godkende, hvis ikke der kommer væsentlige høringssvar.

Sagsfremstilling

Skanderborg-Hørning Fjernvarme har henvendt sig til Skanderborg Kommune om at få Oddervej 29 og 31, 8660 Skanderborg, ud af deres forsyningsområde, hvor Skanderborg-Hørning Fjernvarme har forsyningspligt (se bilag).

Ejeren af Oddervej 31 har ligeledes henvendt sig om at få de to boliger ud af forsyningsområdet, så det bliver muligt for dem at søge tilskud fra den nationale Varmepumpepulje til etablering af varmepumpe. Sagen fremsendes hurtigt, da oliefyret i den ene bolig netop er gået i stykker, og en alternativ løsning derfor haster.

Administrationen vurderer, at det er en god løsning at få de to boliger ud af varmforsyningsområdet, så de ikke længere har tilslutningspligt, og værket ikke har forsyningspligt.

Argumenterne er:

1. Boligerne ligger i udkanten af det godkendte fjernvarmeforsynede område (se bilag).
2. Boligerne kan ikke forsynes af den samme ledning, som forsyner den nærmeste nabo ca. 150 meter væk, da ledningen er for lille. Alternativet er udskiftning af 500 meter fjernvarmerør og etablering af nye 250 meter. Det vil koste ca. 1,5 mio. kr., og indebære en anseelig CO₂-udledning.
3. Der vil i givet fald være et stort varmetab i ledningen, da den kun forsyner 1-2 boliger.
4. Samfundsøkonomisk vil det være bedre at ændre varmforsyningen til de to boliger fra fjernvarme til individuel forsyning.
5. De to boliger ligger isolerede og i et fredet område, så der kommer ikke yderligere boliger, som vil kunne forsynes af fjernvarme.
6. Nr. 29 har allerede varmepumpe (jordvarme). Ejerne af nr. 31 ønsker også at udskifte det udtjente oliefyr med varmepumpe. Det er miljømæssigt en god løsning.

Lovgrundlag

Projektbekendtgørelsens § 5 tilsiger, at det skal være den bedste samfundsøkonomiske løsning, som vælges. Det vil i dette tilfælde være at ændre varmforsyningen for de to boliger fra fjernvarmeforsyning til individuel forsyning.

Dialog og høring

Efter udvalgets principgodkendelse vil beslutningen komme i høring hos værket og de to boligejere.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at det principgodkendes, at varmforsyning til Oddervej 29 og 31, 8660 Skanderborg, ændres fra fjernvarme til individuel forsyning.
- at godkendelsen sendes i høring hos berørte parter, hvorefter administrationen jf. kompetenceplanen kan foretage den endelige godkendelse, medmindre der kommer væsentlige høringssvar.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at det principgodkendes, at varmforsyning til Oddervej 29 og 31, 8660 Skanderborg, ændres fra fjernvarme til individuel forsyning.

- at godkendelsen sendes i høring hos berørte parter, hvorefter administrationen jf. kompetenceplanen kan foretage den endelige godkendelse, medmindre der kommer væsentlige høringssvar.

Bilag

Kortbilag med Oddervej 29 og 31

Anmodning om udtagning af to ejendomme fra forsyningsområdet

Punkt 62: Punkt fra udvalgsmedlem; Om lokalt handlingsrum vedr. husdyrbrug

09.00.00-G00-1-26

Resumé

Efter anmodning fra udvalgsmedlem Kristian Risager Larsen skal Klima-, Miljø- og Planudvalget behandle en sag om brev til Folketingets Miljø- og fødevareudvalg vedr. helhedsvurdering og lokalpolitisk råderum i sager om industriel svineproduktion.

Sagsfremstilling

Følgende er modtaget fra Kristian Risager Larsen:

"Peter Kjær, Tommas Leth, Claus Leick og Kristian Risager Larsen foreslår at Skanderborg Kommune sender et brev til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg omkring kommunernes manglende handlingsrum i sager om husdyrbrug, og anmoder om foretræde for Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Brevet skal sendes så snart en ny regering er dannet, og medlemmerne er udpeget til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Vi ønsker at kunne regulere husdyrbrug som al anden industri, og at gøre op med den særstatus, store husdyrbrug har i forhold til øvrige miljøbelastende virksomheder.

Det er vores oplevelse, at det inden for gældende lov kan være vanskeligt at administrere miljøgodkendelser til udvidelser af store landbrug, så kommunen også på rette måde kan tilgodese hensyn til natur, infrastruktur og øvrige beboere i lokalområdet. Det svækker borgernes tiltro til, at det lokale selvstyre er reelt, når kommunen henvises til at forklare sig med ufravigelige statslige regler.

Som det er nu, står kommunen som ansvarlig for miljøgodkendelser, men har meget få muligheder for at foretage en helhedsorienteret afgørelse ud fra hensyn til både ansøger, naturbeskyttelse og beboere i lokalområdet.

Hvis reglerne for staldanlæg er opfyldte, skal kommunen give en miljøgodkendelse. Afgørelsen er dermed styret af statslige, generelle regler, som giver et meget lille råderum til, at kommunen kan lave en helhedsvurdering, som tilgodeser de nødvendige, lokale hensyn.

Vi har, som kommune, behov for bedre at kunne træffe individuelle afgørelser ud fra lokale forhold som f.eks. beskyttelse af naturen i området, den lokale infrastruktur i forhold til øget kørsel med f.eks. landbrugsmaskiner og dyretransporter, omfanget og beskaffenheden af øvrig beboelse i området og lokale hensyn til særligt sårbare drikkevandsområder.

Vi har derfor et stort ønske om, at Husdyrbrugsloven ændres, så kommunerne gives mulighed for, på et sagligt og fagligt grundlag, at kunne træffe afgørelser der tilgodeser helheden.

Byrådsmedlemmerne indstiller:

- At KMP behandler brevet fra 2019 (vedlagt som bilag med enkelte ændringer i forhold til 2019)
- At KMP vedtager at administrationen skal ajourføre bilaget til brevet omkring sagsbehandlingspraksis
- At KMP indstiller til byrådet: At byrådet sammen med brevet og bilaget om sagsbehandlingspraksis anmoder Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg om foretræde for at uddybe synspunkterne."

Dialog og høring

-

Indstilling

Direktør Frederik Gammelgaard indstiller,

- at punktet behandles.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at administrationen skal ajourføre bilaget til brevet omkring sagsbehandlingspraksis.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog at indstille,

- at Byrådet fremsender brevet med det opdaterede bilag om sagsbehandlingspraksis til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Torben Wallner, Claus Bloch og Morten Møller kunne ikke støtte indstillingen.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

Bilag 1 Helhedsvurdering og lokalpolitisk ra°derum i sager om industriel svineproduktion.docx

Bilag 2 Henvendelse til Folktinget -bilag 1.pdf

Bilag 3 Henvendelse til Folktinget -bilag 2.pdf

Punkt 63: Meddelelser

00.01.00-A00-81-21

Sagsfremstilling

Der orienteres om:

- Henvendelse fra Silkeborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg til ditto Skanderborg, Ikast-Brande og Horsens kommuner om samarbejde. (Bilag)
- Indvielse af cykelsti Verringvej den 27. maj 2026
- Evt. fælles møde med Grønt Råd den 12. august kl. 16.30-18.00.

Årsplan for udvalget er vedlagt som bilag.

Beslutning

Der blev orienteret om følgende:

- Henvendelse fra Silkeborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg til ditto Skanderborg, Ikast-Brande og Horsens kommuner om samarbejde. (Bilag)
- Indvielse af cykelsti Verringvej den 27. maj 2026
- Evt. fælles møde med Grønt Råd den 12. august kl. 16.30-18.00.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at henvendelsen vedr. samarbejde med Ikast-Brande og Horsens kommuner videresendes til Styregruppen for Grøn Trepark, og udvalget anbefaler, at der indledes et samarbejde som foreslået
- at invitere Grønt Råd til et dialogmøde den 12. august 2026 kl. 16.30-18.00.

Bilag

Brev fra Klima og Miljøudvalget i Silkeborg Kommune til Horsens, Ikast-Brande og Skanderborg Kommuner.pdf

Årsplan 2026 Klima-, Miljø- og Planudvalget (version 29042026)

Punkt 64: Evt.

00.01.00-A00-81-21

Beslutning

Der var ingen emner under "evt."

Punkt 65: Underskriftsark; Godkendelse af beslutningsprotokol

00.01.00-A00-81-21

Sagsfremstilling

Beslutningsprotokollen føres under møderne, og det forudsættes, at beslutningerne afstemmes undervejs i mødet - det kan f.eks. ske ved oplæsning af det protokollerede.

Beslutningsprotokollen godkendes og underskrives ved afslutning af mødet af de tilstedeværende udvalgsmedlemmer. Det sker digitalt ved at anvende knappen "godkendelse" øverst til venstre i First Agenda.

Bemærk, at godkendelse ikke kan fortrydes.

Beslutning

Udvalgsmedlemmerne underskrev protokollen digitalt på mødet.